

Załącznik do uchwały Nr.../16
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Kielcach
z dnia 20 października 2016 r.
zm. uchwałą Nr .../17
Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Kielcach
z dnia 19 stycznia 2017 r.

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020

1. Spis treści

1. Spis treści	2
2. Wprowadzenie do Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017–2020	3
2.1. Podstawa prawna i uwarunkowania opracowania Strategii	3
2.2. Założenia wynikające ze Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020	3
2.3. Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi w kontekście uwarunkowań regionalnych	7
2.4. Realizacja „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2013-2016	8
2.4.1. Zagadnienia ogólne	8
2.4.2. Realizacja priorytetów dziedzinowych	8
2.4.3. Realizacja Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko	13
3. Cel strategiczny Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020	15
3.1. Zagadnienia ogólne	15
3.2. Wypełnienie misji celem generalnym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.....	16
4. Kierunki wsparcia w latach 2017-2020.....	17
4.1. Zagadnienia ogólne	17
4.2. Dziedzinowe cele środowiskowe	18
4.2.1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi.....	18
4.2.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	19
4.2.3. Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem.....	20
4.2.4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	21
4.2.5. Inne działania ochrony środowiska	22
4.3. Okres programowania 2014-2020	23
5. Struktura i instrumenty finansowe w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.....	24
5.1. Analiza SWOT Funduszu.....	24
5.2. Instrumenty finansowe w latach 2017-2020	26
6. Polityka komunikacyjna Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w latach 2017-2020.....	27
7. Finansowanie działań Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w latach 2017-2020.....	28
8. Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej	29
10. Aktualizacja i monitorowanie Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020.....	30

2. Wprowadzenie do Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017 – 2020

2.1. Podstawa prawna i uwarunkowania opracowania Strategii

Zgodnie z art. 400h ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 672 z późn. zm.), zwanej dalej POŚ, Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, uchwalana jest przez Radę Nadzorczą Funduszu co 4 lata – do 30 września roku poprzedzającego pierwszy rok objęty tą Strategią. W dokumencie tym precyzowany jest w szerokim ujęciu cel działania wojewódzkich funduszy, jakim jest – zgodnie z art. 400b POŚ – finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie ustawowo określonym.

Art. 400h POŚ wskazuje na fakt, że Strategia Wojewódzkiego Funduszu jest dokumentem wynikającym ze Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz z uwarunkowań regionalnych. Powyższe zostało w niniejszej Strategii uwzględnione, poprzez definiowanie najistotniejszych celów i zadań stojących przed Funduszem w okresie obowiązywania dokumentu, z odniesieniem do wskazań zawartych we „Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020”, z jednoczesnym ukierunkowaniem na realizację regionalnej polityki ochrony środowiska województwa świętokrzyskiego i przy uwzględnieniu dotychczasowych efektów działania.

2.2. Założenia wynikające ze Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020¹

Wspólna strategia działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017- 2020, zwana dalej Wspólną Strategią, wskazuje na odrębność i wzajemną niezależność NFOŚiGW oraz szesnastu wfośigw, które wspólnie obsługują jeden obszar zadań publicznych, jakim jest finansowe wspieranie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w Polsce. Wspólna strategia ma stanowić dla tych podmiotów jednolitą podstawę dla opracowywania własnych strategii i służyć skoordynowaniu skutecznej i spójnej realizacji zadań.

Dokument precyzuje **cel generalny** systemu Funduszy, jakim jest **poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska i gospodarkę wodną.**

Skonkretyzowano w nim również misję Funduszy: **skutecznie wspieramy działania na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.**

¹ Na podstawie „Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020”

Wspólna Strategia zawiera najistotniejsze cele współdziałania Funduszy w zakresie merytorycznego obszaru działania – cele środowiskowe, które powinny być przedmiotem prezentacji, ujęcia i doprecyzowania w indywidualnych strategiach Funduszy:

- 1) dziedzinowe,
- 2) horyzontalne.

Dokument określa następujące **cele dziedzinowe**:

- 1) adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna,
- 2) ochrona powietrza,
- 3) ochrona wód,
- 4) gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami,
- 5) różnorodność biologiczna;

Dziedzinowe cele środowiskowe określone we Wspólnej Strategii stanowią podstawowy zakres działalności Funduszy i wpisują się też w kierunki wskazane w Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko” oraz Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki. Realizowane zadania winny być zgodne z katalogiem obszarów finansowania określonych dla Funduszy w ustawie POŚ. Wspólna Strategia ukierunkowuje działania Funduszy w ramach poszczególnych celów dziedzinowych:

- 1) Jako kluczowe cele oraz planowane działania w ramach adaptacji do zmian klimatu i gospodarki wodnej wskazane zostały:
 - podniesienie poziomu ochrony przed skutkami zagrożeń naturalnych (powódź, susza) oraz poważnych awarii, ukierunkowane na ochronę zdrowia i bezpieczeństwa ludzi, w tym ochronę dóbr materialnych, zapobieganie suszy i retencjonowania wody oraz zagospodarowanie wód opadowych poprzez m.in. budowę, przebudowę i remont obiektów hydrotechnicznych, obiektów infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, naturalnej retencji wód opadowych i spowolnienia ich spływu;
 - usprawnienie usuwania skutków zagrożeń naturalnych, w tym rozpoznawanie zagrożeń, usuwanie ich skutków oraz wzmocnienie systemu ochrony ludności i środowiska naturalnego;
 - wzmocnienie wybranych elementów zarządzania środowiskiem, w tym monitoringu środowiska, polegające m.in. na rozwoju systemu monitoringu środowiska oraz pomiaru, oceny i prognozowania stanu środowiska (gromadzenie, przetwarzanie i informowanie o środowisku).
- 2) W ramach celu ochrona powietrza jako najbardziej istotne wskazane zostało wspieranie wdrażania polityki energetycznej, gospodarki niskoemisyjnej oraz stymulowanie poprawy jakości powietrza. W celu ograniczenia skutków zanieczyszczeń powietrza we Wspólnej Strategii jako kluczowe określono inicjowanie, m.in. przy wykorzystaniu potencjału wynikającego z wdrażania ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE (zwanego dalej Projektem Doradztwa Energetycznego), realizacji działań na rzecz inteligentnej i zrównoważonej niskoemisyjnej gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Cele pakietu klimatyczno-energetycznego dla Polski w perspektywie 2020 roku, zakładające zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w stosunku do poziomu emisji roku bazowego 1990, zwiększenie efektywności energetycznej o 20% w stosunku do prognoz na rok 2020 oraz zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w zużyciu energii końcowej do 15% w stosunku do 1990, w tym 10% udziału biopaliw w zużyciu paliw pędnych, a także cele porozumienia przyjętego podczas 21 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (COP21)

- w Paryżu w 2015 r., zawierające m.in. ograniczenie do 2100 r. globalnego ocieplenia – w porównaniu z czasami przedprzemysłowymi – do poziomu nieprzekraczającego 2°C, poprzez m.in. zwiększenie absorpcji CO₂ przez lasy, planowane są do realizacji poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu:
- efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, budownictwie, w miastach i gminach, rozwoju efektywnego przesyłu i dystrybucji ciepła oraz chłodu, jak również wspierania wysokosprawnej kogeneracji,
 - rozwoju wytwarzania energii z Odnawialnych Źródeł Energii, przyczyniających się do wspierania rozwoju technologicznego i innowacji, tworzenia możliwości rozwoju regionalnego oraz większego bezpieczeństwa dostaw energii zwłaszcza w skali lokalnej,
 - zmniejszenia emisyjności procesów produkcyjnych w przedsiębiorstwach,
 - poprawy jakości powietrza, ukierunkowanych na unikanie, zapobieganie lub ograniczanie szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzi i środowisko jako całości, a także utrzymanie jakości powietrza (również tam, gdzie jest ona aktualnie dobra); realizowane przedsięwzięcia powinny być nakierowane na redukcję niskiej emisji (m.in. przez wsparcie wymiany pieców węglowych w budynkach wielo- i jednorodzinnych) oraz stymulowanie nisko- i zeroemisyjnego transportu publicznego (wymiana taboru w kierunku paliw gazowych i pojazdów elektrycznych oraz program wsparcia budowy infrastruktury do ładowania).
- 3) W zakresie ochrony wód Wspólna Strategia jako kluczowe wskazuje działania zmierzające do poprawy stanu wód powierzchniowych i podziemnych, efektywnego i oszczędnego korzystania z zasobów wodnych, redukcji zanieczyszczeń w ściekach, wdrażania inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodno-kanalizacyjnymi, unieszkodliwiania i zagospodarowania osadów ściekowych oraz zapewnienia zaopatrzenia w wodę.
- 4) Określonym we Wspólnej Strategii obszarem współpracy Funduszy w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowania odpadami, jest wspieranie działań służących zapobieganiu powstawania odpadów, odzyskiwaniu surowców i ponownemu wykorzystaniu odpadów, bezpiecznemu dla środowiska ich unieszkodliwianiu. Celem działań w tym zakresie jest wdrażanie hierarchii sposobów postępowania z odpadami, czyli w pierwszej kolejności zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie kolejno przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku, unieszkodliwianie, przy czym najmniej pożądanym sposobem ich zagospodarowania jest składowanie. Realizowane zadania winny się koncentrować na wspieraniu wdrażania optymalnych systemów selektywnego zbierania odpadów oraz efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach oraz komunalnych osadach ściekowych w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania.
- 5) W zakresie różnorodności biologicznej, jako kluczowe cele do realizacji, Wspólna Strategia zakłada zachowanie i wzmocnienie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjną gospodarkę leśną oraz poprawę stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju. Podejmowane działania mają zmierzać do doskonalenia systemu ochrony przyrody, zachowania i przywracania siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków, utrzymania i odbudowy funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka, ograniczenia zagrożeń wynikających ze zmian klimatu, antropopresji oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych, a także opracowanie audytów krajobrazowych.

Wyszczególnione we Wspólnej Strategii **cele horyzontalne** to:

- 1) poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej;

- 2) pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;
- 3) wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobieganiu powstawania lub ograniczeniu emisji do środowiska;
- 4) edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- 5) zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych.

Wspólna Strategia określa także **obszary niezbędnej współpracy** (priorytety współpracy) w latach 2017-2020:

- 1) priorytety w zakresie finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej:
 - a) koncentracja działań NFOŚiGW i WFOŚiGW na tworzeniu warunków do wsparcia wdrażania i pełnego wykorzystania dostępnych dla Polski środków europejskich na ochronę środowiska i gospodarkę wodną,
 - b) zwiększenie wykorzystania dostępnych środków własnych Funduszy, jak i efektywności ich wykorzystania.

Realizacja pierwszego spośród ww. priorytetów zakładana jest poprzez działania zmierzające do identyfikacji przedsięwzięć do dofinansowania ze środków europejskich i uzgodnienie obszarów do finansowania przez NFOŚiGW oraz WFOŚiGW. Planowane jest wsparcie potencjalnych beneficjentów w aplikowaniu o środki, w szczególności ze środków europejskich, a także wspólne i indywidualne współfinansowania wybranych przedsięwzięć. Jako jeden z najistotniejszych elementów w dążeniu do wspólnego celu wskazana została realizacja Projektu Doradztwa Energetycznego, a także udział Funduszy we wdrażaniu PO IiŚ 2014-2020.

W celu realizacji drugiego priorytetu zakładane jest dążenie Funduszy do optymalizacji zasad i warunków finansowych współpracy na rzecz wsparcia celowościowego. NFOŚiGW będzie podejmować działania przyczyniające się do wykorzystania potencjału Banku Ochrony Środowiska S.A. jako pośrednika w dystrybucji środków do małych i średnich przedsiębiorstw oraz do odbiorców detalicznych, zachęcając jednocześnie WFOŚiGW do tej współpracy. Zakładany jest w ramach tego priorytetu także rozwój instrumentów inżynierii finansowej, przyczyniających się do poprawy dostępu do finansowania ze środków Funduszy (poręczenia, montaż kapitałowy, konsorcja) oraz zapewnienie rozwiązań służących prezentacji efektów środowiskowych.

- 2) priorytety w zakresie komunikacji i obsługi beneficjentów:
 - a) poprawa komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej,
 - b) sprawna obsługa beneficjentów.

W celu realizacji tych priorytetów zakładana jest kontynuacja wspólnych działań informacyjno-promocyjnych, rozwój cyfrowej obsługi beneficjentów, zwiększenie wykorzystania Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji, a także realizacja szkoleń podnoszących kwalifikacje pracowników.

- 3) priorytety w zakresie rozwoju systemu Funduszy:

- a) adaptacja do zmian i wyzwań związanych z wdrażaniem polityk i instrumentów finansowych UE,
- b) wzmacnianie potencjału Funduszy w zakresie programowania, monitoringu, ewaluacji oraz prognozowania.

Realizacja tych priorytetów zakładana jest jako elastyczne adaptowanie się do zmian i wyzwań związanych z politykami i instrumentami finansowymi UE (np. gospodarka o obiegu zamkniętym), a także jako wzmacnianie potencjału Funduszy w zakresie programowania, monitoringu, ewaluacji oraz prognozowania. Planowane jest również wspieranie pozafinansowych działań zmierzających do osiągnięcia unijnego celu klimatycznego, a także kreowanie nowych kierunków aktywności Funduszy oraz rozwijanie umiejętności szybkiego reagowania na pojawiające się, a nie zidentyfikowane wcześniej szanse rozwojowe.

W celu zoptymalizowania procesu wdrażania i monitorowania realizacji Wspólnej Strategii wprowadzono dla systemu Funduszy dodatkowy dokument operacyjny – roczny plan wdrażania Wspólnej Strategii, służący bieżącemu monitorowaniu stanu realizacji Wspólnej Strategii i szybkiej reakcji wobec zidentyfikowanych potrzeb lub wyzwań, a także wobec wyników dotychczas realizowanych zadań. Uzgodnienie planu będzie następowało najpóźniej do końca roku poprzedzającego rok objęty planem. Wspólna Strategia zakłada coroczne opracowywanie sprawozdania z realizacji planu wdrażania.

„Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020” zachowuje zgodność z założeniami wynikającymi ze Wspólnej Strategii, przy uwzględnieniu odrębności i niezależności w systemie Funduszy oraz uwarunkowań regionalnych.

2.3. Spójność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi w kontekście uwarunkowań regionalnych

Cele i priorytety zawarte w niniejszej Strategii zachowują także spójność z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi. Mając na względzie fakt, że działalność Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach ukierunkowana jest w głównej mierze na realizację regionalnej polityki ochrony środowiska w województwie, istotnym wyznacznikiem kierunku działalności Funduszu są dokumenty o charakterze regionalnym, ze szczególnym uwzględnieniem:

- 1) Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,
- 2) Programu Ochrony Środowiska Województwa Świętokrzyskiego na lata 2015-2020 z perspektywą do roku 2025,
- 3) Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Świętokrzyskiego na lata 2016-2022,
- 4) Aktualizacji Programu Ochrony Powietrza dla Województwa Świętokrzyskiego wraz z planem działań krótkoterminowych,
- 5) Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- 6) Programu małej retencji dla województwa świętokrzyskiego.

Podjęte działania zmierzające do realizacji celów środowiskowych określonych w niniejszej Strategii, sprecyzowane zostały w oparciu o przedstawione w ww. dokumentach diagnozy stanu środowiska w poszczególnych obszarach w województwie świętokrzyskim, a także kierunki działań zmierzających do jego poprawy i eliminacji źródeł zagrożeń.

Ww. dokumenty korespondują z celami rozwojowymi określonymi w dokumentach strategicznych i programowych na poziomie krajowym i unijnym, w tym w „Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020”, w której Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze są wskazane jako instytucje zaangażowane w realizację działań.

2.4. Realizacja „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2013-2016”

2.4.1. Zagadnienia ogólne

W ramach realizacji określonej w „Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2013-2016” i jej aktualizacji (zwanej dalej Strategią na lata 2013-2016) misji: **Skutecznie wspieramy działania na rzecz ochrony środowiska**, sformułowany został cel strategiczny - **Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie świętokrzyskim**. Cel ten w okresie objętym Strategią realizowany był w ramach pięciu priorytetów:

- 1) ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- 2) racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- 3) ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem,
- 4) ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- 5) inne działania ochrony środowiska,

z uwzględnieniem celów szczegółowych w czterech perspektywach:

- 1) Finanse,
- 2) Beneficjenci,
- 3) Procesy wewnętrzne,
- 4) Innowacje, wyzwania, rozwój.

2.4.2. Realizacja priorytetów dziedzinowych

W priorytecie ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi planowane kierunki wsparcia obejmowały głównie uzyskanie celów skierowanych na rzecz zasobooszczędnego województwa świętokrzyskiego. W okresie objętym Strategią na lata 2013-2016 zakładano m.in. działania ujęte we właściwych programach zmierzające do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki ściekami opadowymi, budowy, rozbudowy lub przebudowy istniejących zbiorników retencyjnych, w tym w celu zabezpieczenia przed powodzią oraz suszą, budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków, zapewnienia odpowiedniej jakości wody przeznaczonej do celów komunalnych. Powyższe zrealizowano w latach 2013-2016 poprzez wspieranie zadań mających na celu ochronę wód w zlewniach oraz na obszarach ochronnych zbiorników wód podziemnych stanowiących źródło wody dla potrzeb komunalnych, ze szczególnym uwzględnieniem aglomeracji ujętych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych. W 2016 roku wprowadzono do oferty finansowania zadań Program „Dofinansowanie zakupu i montażu przydomowych oczyszczalni ścieków”, skierowanego do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, stowarzyszeń, parafii i związków wyznaniowych. Dofinansowaniem objęto zakup i montaż nowych urządzeń biologicznych oczyszczalni ścieków o przepustowości do 50 RLM.

Dziedzina ta ma największy udział w wartości wypłaconych środków w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016. Wypłaty dotyczyły głównie zadań współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i wynosiły odpowiednio 51,39% wszystkich wypłat.

W priorytecie racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi kluczowym celem było wdrożenie dyrektywy parlamentu europejskiego i Rady 2008/98 WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów. Zakres wspieranych przez WFOŚiGW w Kielcach przedsięwzięć ukierunkowany był na realizację działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ich wykorzystywaniu na cele energetyczne.

Planowano wspieranie zadań mających na celu ograniczenie masy odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowisko, rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych: odpadów opakowaniowych, ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych, rozwijanie selektywnego zbierania oraz odzysku lub unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych, sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, dostosowywanie funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych do przepisów prawa bądź ich zamykanie i rekultywację, budowę, rozbudowę lub przebudowę istniejących instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W okresie objętym Strategią na lata 2013-2016 w ramach tej dziedziny wspierano głównie zadania współfinansowane ze środków Unii Europejskiej dotyczące rozbudowy i tworzenia regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz zakładów gospodarki odpadami, a także zadania w zakresie demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest w ramach współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dofinansowano też zadania mające na celu zabezpieczenie ekologiczne terenów działań operacyjnych jednostek straży pożarnej przed skażeniem środowiska substancjami niebezpiecznymi poprzez wykorzystywanie w akcjach ratowniczych zakupionych samochodów specjalistycznych.

Dziedzina ta ma trzeci co do wielkości udział w wartości wypłaconych środków w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016. Wpłaty w tej dziedzinie stanowiły 17,87 % ogółu wypłat.

W priorytecie ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem jako najistotniejszy kierunek wsparcia określono pomoc w realizacji zadań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza, w celu wypełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, poprzez m.in. wspieranie działań obejmujących zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym, a także zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biomasy, zmniejszenie strat powstających przy dystrybucji ciepła, działania energooszczędne prowadzone w mieszkalnictwie i budownictwie poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanego źródła ciepła, obniżenie energochłonności sektora publicznego poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej, działania mające na celu redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza z tzw. „niskiej emisji”, poprzez przebudowę kotłowni opalanych węglem na opalane gazem ziemnym, olejem opałowym oraz biomasą, a także zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii i wdrażanie programów ochrony powietrza w strefach, dla których zachodzi taka konieczność, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Jako istotny element wskazywane było zwiększenie efektywności energetycznej, poprzez wspieranie termomodernizacji, rozwój kogeneracji i energetyki odnawialnej (w tym głównie słonecznej, wiatrowej, wodnej, biogazowej oraz instalacji na biomasę). W ramach ochrony przed hałasem zakładano dofinansowanie opracowania programów ochrony przed hałasem oraz realizacji tych programów.

Realizacja tego priorytetu w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016, skupiała się głównie na dofinansowaniu zadań dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz ograniczenia niskiej emisji. W ramach tej dziedziny w 2016 roku uruchomiono,

prowadzący do ograniczenia niskiej emisji z budynków mieszkalnych jednorodzinnych z terenu województwa świętokrzyskiego, program dla osób fizycznych „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni, zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków”, którego celem jest dofinansowanie działań podejmowanych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, polegających na: wymianie pieców/kotłów na nowoczesne o wyższej sprawności, podłączeniu do sieci ciepłowniczej lub gazowej z likwidacją dotychczasowego źródła ciepła na paliwo stałe, termomodernizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych, a także zakupie i montażu kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, instalacji wykorzystujących energię wiatru – produkujących energię na potrzeby własne.

Dziedzina ta ma drugi co do wielkości udział w wartości wypłaconych środków w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016. Wypłaty w tej dziedzinie stanowiły 24,23 % ogółu wypłat i z roku na rok wykazują tendencję wzrostową.

W priorytecie ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów zakładano wspieranie różnorodnych przedsięwzięć służących ochronie przyrody. W okresie objętym Strategią na lata 2013-2016 Fundusz wspierał realizację zadań polegających na:

- sporządzaniu planów ochrony i planów zadań ochronnych,
- inwentaryzacji przyrodniczej obszarów chronionego krajobrazu,
- oznakowaniu parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, rezerwatów, obszarów sieci Natura 2000,
- konserwatorskiej ochronie pomników przyrody.
- realizacji przedsięwzięć z zakresu ochrony czynnej, takich jak:
 - ochrona czynna obszarowych form ochrony przyrody,
 - ochrona nietoperzy w otulinie parku krajobrazowego
 - ochrona popielicowatych na terenie parku krajobrazowego,
 - działania na rzecz powstrzymania spadku liczebności populacji i odbudowy populacji zagrożonych i zanikających rodzimych gatunków zwierząt,
 - remont i budowa gniazd bociana białego.
 - usuwanie, unieszkodliwienie obcego gatunku inwazyjnego - barszczu Sosnowskiego.

Zadaniem zasługującym na szczególną uwagę jest wsparcie przez Fundusz budowy ogrodu botanicznego w Kielcach, w którym będzie realizowana ochrona gatunków ex situ. Dużym zainteresowaniem cieszą się przedsięwzięcia polegające na urządzaniu i / lub odnawianiu publicznych terenów zieleni.

Dziedzina ta ma piąty - ostatni co do wielkości udział w wartości wypłaconych środków w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016. Wypłaty w tej dziedzinie stanowiły 1,60% wszystkich wypłat.

W ramach priorytetu inne działania ochrony środowiska planowane były do realizacji zadania związane z edukacją ekologiczną oraz przedsięwzięcia międzydziedzinowe i inne.

Celem edukacji ekologicznej jest kształtowanie społeczeństwa urzeczywistniającego ideę zrównoważonego rozwoju i dążącego do harmonizowania celów gospodarczych, ekonomicznych i społecznych z celami ekologicznymi poprzez skuteczną edukację ekologiczną.

W ramach realizacji ww. celów w tej dziedzinie wspierano przedsięwzięcia edukacyjne o różnorodnej tematyce, które były realizowane z wykorzystaniem różnych metod, form i narzędzi. Dofinansowywano wydanie publikacji/wydawnictw, realizację programów i kampanii edukacyjnych, konkursów i olimpiad, warsztatów ekologicznych, wystaw, edukacyjnych wycieczek przyrodniczo – krajoznawczych, doposażenie baz edukacji ekologicznej w sprzęt i pomoce dydaktyczne, wykorzystywane do prowadzenia zajęć oraz

wykonanie infrastruktury służącej edukacji ekologicznej (głównie ścieżki dydaktyczne). Z roku na rok coraz większym zainteresowaniem cieszy się wsparcie Funduszu dla środków masowego przekazu – telewizji, radia i prasy, które prowadzą edukację ekologiczną głównie w duchu zrównoważonego rozwoju, skierowaną do ogółu społeczeństwa.

Mając na uwadze jakość edukacji ekologicznej i jej skuteczność, w roku 2016 podjęta została decyzja o zaniechaniu dofinansowania prenumeraty czasopism (jest możliwe dofinansowanie prenumeraty czasopism, ale tylko na potrzeby własne beneficjenta) i ukierunkowania się na edukację praktyczną i efektywną. We wcześniejszych latach Fundusz zrezygnował z dofinansowywania kalendarzy i ulotek.

Podjęto – nieskuteczną na czas przygotowywania niniejszego dokumentu – próbę realizacji konkursu „Z NATURĄ w sercu - Świętokrzyskie Źródła Wrażliwości”, propagującego dwa podstawowe cele:

- 1) upowszechnienie metod/form /narzędzi edukacji ekologicznej, które sprzyjają m.in.:
 - wypełnieniu w psychofizycznym rozwoju dzieci niedoboru kontaktów z przyrodą,
 - budowaniu bliskich relacji dzieci z przyrodą poprzez doświadczanie przyrody i odczuwanie jej zmysłami, w tym poprzez wspólne wykonywanie określonych zadań/prac z „przewodnikami w doświadczaniu przyrody”,
 - rozwijaniu zainteresowań przyrodą i pasji; kształtowanie wrażliwości, empatii do innych form życia, wyobraźni, inwencji twórczej i kreatywności dzieci poprzez fizyczny kontakt z przyrodą,
 - kształtowaniu wartości, motywacji, postaw pro ekologicznych, kultury ekologicznej i szacunku do przyrody,
- 2) przedstawienie możliwości wykorzystania w edukacji ekologicznej dla zrównoważonego rozwoju potencjału obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie w oparciu o ustawę o ochronie przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000 oraz ich otulin i bliskiego sąsiedztwa tychże obszarów, wynikających z:
 - charakteru i roli obszarów Natura 2000, walorów m.in. przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych i historycznych oraz tradycji, możliwości ich rozwoju społeczno – gospodarczego,
 - aktywności społeczności lokalnych.

Konkurs planowany jest do ponownego ogłoszenia.

W ramach drugiej części tego priorytetu dziedzinowego Fundusz planował podejmowanie szeregu działań określanych jako międzydziedzinowe, a mających znaczący wpływ na ochronę środowiska w województwie. W latach 2013 – 2016 Fundusz wspierał – zgodnie z założeniami strategicznymi, podobnie jak w latach wcześniejszych, realizację państwowego monitoringu środowiska w zakresie wód powierzchniowych, powietrza, hałasu i pól elektromagnetycznych. Kierował również środki na zapewnienie technicznego zaplecza jednostkom, umożliwiając im wykonywanie zadań związanych z ochroną przyrody i środowiska, poprzez dofinansowywanie zakupu pojazdów specjalistycznych służących wykonywaniu działań związanych z ochroną środowiska, jak również sprzętu specjalistycznego służącego temu celowi. Fundusz wspomagał również opracowanie, budowę i wdrożenie systemu informacji przestrzennej jako zintegrowanej platformy do gromadzenia informacji o środowisku, prowadzeniu rejestru form ochrony przyrody i udostępnieniem informacji o środowisku.

Dziedzina ta ma czwarty co do wielkości udział w wartości wypłaconych środków w okresie objętym Strategią na lata 2013-2016. Wypłaty w tej dziedzinie stanowią 4,9 % wszystkich wypłat i wykazują tendencję wzrostową.

Najistotniejsze efekty rzeczowe lub ekologiczne osiągnięte bądź też planowane do osiągnięcia w okresie 2013-2016 w ramach poszczególnych priorytetów dziedzinowych, wraz z ogólnymi wartościami wypłat w dziedzinach, przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa dziedziny	Wypłaty z umów pożyczek i dotacji w latach 2013 – 2016 (tys. zł)	Planowane lub osiągnięte najważniejsze efekty rzeczowe lub ekologiczne w latach 2013-2016
1.	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	115.055	
	długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej (km)		285,34
	długość modernizowanej kanalizacji sanitarnej (km)		0,73
	długość wybudowanej kanalizacji deszczowej (km)		3,12
	długość sieci wodociągowej (km)		80,29
	ilość przyłączy (szt.)		1.869,00
	przepustowość oczyszczalni wód deszczowych (l/s)		650,60
	zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków (m ³ /d)		10.886,00
	ilość oczyszczalni przydomowych (szt.)		858,00
	RLM		40.214,00
	przyrost pojemności zbiorników wodnych (m ³)		402.130,00
	zabezpieczenie ternu przed powodzią (ha)		13.559,00
2.	Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem	54.250	
	opracowanie Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (szt.)		64,00
	redukcja emisji zanieczyszczeń Pył (Mg/r)		106,47
	redukcja emisji zanieczyszczeń CO (Mg/r)		94,57
	redukcja emisji zanieczyszczeń CO ₂ (mg/r)		15.573,61
	Instalacje fotowoltaiczna o mocy (kW)		264,98
	Montaż kolektorów słonecznych (kpl./m ²)		127,00 / 279/44
zmniejszenie zużycia energii (GJ/r)	56.515,13		
3.	Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi	40.004	
	rozbudowa obiektów do selektywnego zbierania odpadów (szt.)		4,00
	rozbudowa ZUOK (szt.)		1,00
	masa unieszkodliwianych odpadów azbestowych na składowiskach (Mg)		48.359,22
	zakup samochodów gaśniczych (szt.)		20,00

4.	Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów	3.597	
	opracowanie projektów planów ochrony (ha)		29,30
	inwentaryzacja przyrodnicza (ha)		77.348,00
	czynna ochrona obszarowych form ochrony przyrody (ha)		7,00
	odbudowa populacji kuropatw ,zajęcy i bażantów (szt.)		9.704,00
	zwalczanie Barszczu Sosnowskiego (ha)		34,62
5.	Inne działania ochrony środowiska	10.953	
	uczestnictwo w programach (ilość uczestników)		53.580,00
	uczestnictwo w zajęciach edukacyjnych (ilość uczestników)		19.149,00
	przeprowadzenie konkursu/olimpiady (szt.)		74,00
	nakład publikacji/wydawnictwa (szt.)		1.282.917,00
RAZEM		223.859	

2.4.3. Realizacja Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko

W okresie obowiązywania Strategii 2013-2016 Fundusz zakładał realizację zadań w ramach dwóch perspektyw finansowych:

- 1) perspektywy 2007-2013 jako instytucja wdrażająca projekty środowiskowe w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko,
- 2) perspektywy 2014-2020 jako instytucja współuczestnicząca we wdrażaniu ogólnopolskiego systemu wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020, a także jako instytucja współuczestnicząca w realizacji zadań w ramach ww. Programu w zakresie osi priorytetowej II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu – w zakresie powierzonym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, obejmującym gospodarkę wodno-ściekową.

Zgodnie z założeniami w okresie obowiązywania Strategii 2007-2013 Fundusz kontynuował wdrażanie projektów, dla których w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie 2007-2013 zostały zawarte umowy o dofinansowanie w latach 2009-2012 lub też w późniejszym okresie, po ocenie spełniania kryteriów wyboru projektów zgłoszonych do dofinansowania w ramach konkursów z zakresu priorytetów: I – Gospodarka wodno-ściekowa i II – Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Efekty rzeczowe i ekologiczne osiągnięte bądź też planowane do osiągnięcia w okresie 2013-2016 w ramach poszczególnych działań, wraz z ogólnymi wartościami wypłat kwot dofinansowania projektów w tych dziedzinach, przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa działania w ramach POIiŚ 2007-2013	Rodzaje projektów	Ilość podpisanych umów	Wartość ogółem podpisanych umów (tys. zł)	Kwota dofinansowania z Funduszu Spójności (tys. zł)	Efekt rzeczowy	Efekt ekologiczny
1.	Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM	infrastrukturalne	12	601.600	325.369	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej - 448,44 km. Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej - 36,71 km. Liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków - 1 szt. Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków - 11 szt. Długość wybudowanej sieci wodociągowej - 73,39 km. Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej - 31,26 km. Długość wybudowanej kanalizacji deszczowej - 9,4 km; Długość zmodernizowanej kanalizacji deszczowej - 0,8 km;	Liczba osób podłączonych do sieci wodociągowej - 2 282 Liczba osób podłączonych do sieci kanalizacyjnej - 31 772
		dokumentacyjne	3	1.176	813	Wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej - 1 kpl. Wykonanie dokumentacji projektowej - 2 kpl.	
2.	Kompleksowe przedsięwzięcia w ramach gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych	infrastrukturalne	1	56.626	32.299	Budowa zakładu zagospodarowania odpadów , w tym : 1) budowa kompostowni - 1 szt. 2) budowa składowiska - 2 szt. 3) budowa sortowni - 1 szt.	moc przerobowa zakładu zagospodarowania odpadami 30tys. Mg/rok; liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów komunalnych 150 001 osób; udział odpadów składowanych w odniesieniu do przyjętych 52%

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w perspektywie 2014-2020 w dniu 28 października 2015 r. w Poznaniu Fundusz zawarł porozumienie z Narodowym Funduszem, pełniącym rolę Instytucji Wdrażającej dla II osi priorytetowej, w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 w zakresie osi priorytetowej II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. Warunki realizacji zadań wynikających z porozumienia do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu nie zostały doprecyzowane.

W dniu 28 kwietnia 2016 r. w Warszawie podpisana została umowa o partnerstwie na rzecz realizacji Projektu pn.: „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach poddziałania 1.3.3 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zgodnie z koncepcją Projektu doradcy zatrudnieni w Funduszu już od roku 2015 wykonywali zadania na jego rzecz, ze szczególnym uwzględnieniem oceny opracowywanych przez gminy Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, a także konferencji szkoleniowych i spotkań doradczych. Powierzone zadania zostały nakreślone już wcześniej – we wstępnym porozumieniu w sprawie współpracy w zakresie przygotowania ww. Projektu z dnia 22 stycznia 2015 r.

3. Cel strategiczny Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020

3.1. Zagadnienia ogólne

Strategia ma na celu określenie kierunków działania Funduszu w najbliższych latach, zarówno w kontekście najważniejszych celów i zadań z zakresu merytorycznego obszaru działania, jak i w kontekście rozwoju Funduszu jako **instytucji** współfinansującej projekty z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Strategia jest dokumentem otwartym – opracowywane na jej podstawie dokumenty będą dostosowywane do obowiązującego prawodawstwa i stanowionej przez samorząd województwa świętokrzyskiego polityki ochrony środowiska. Uszczegółowieniem kierunków działalności w zakresie merytorycznego obszaru działania będzie aktualizowana corocznie lista przedsięwzięć priorytetowych do dofinansowania ze środków Funduszu, wraz ze szczegółowymi warunkami dofinansowania zadań, określonymi we właściwych zasadach i kosztami kwalifikowanymi. Kierunki wydatkowania środków określone są corocznie w planie działalności.

Założenia Strategii wynikają ze „Wspólnej strategii działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2017-2020”, przy uwzględnieniu faktu, że wiodącą strategią dla Wspólnej Strategii jest **Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020**, w której Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze są wskazane jako instytucje zaangażowane w realizację określonych w niej działań.

Mając na uwadze powyższe, a także uwzględniając przeznaczenie środków Funduszu na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w celu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju i polityki ochrony środowiska oraz na współfinansowanie projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków

pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach przyjęto następującą **misję** – spójną z określoną we Wspólnej Strategii:

Skutecznie wspieramy działania na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

3.2. Wypełnienie misji celem generalnym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

Realizując misję Fundusz sformułował **cel generalny** – również spójny z celem generalnym określonym we Wspólnej Strategii, jakim jest:

Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku w województwie świętokrzyskim, przy pełnym oraz zgodnym z zasadami zrównoważonego rozwoju wykorzystaniu środków pochodzących z Unii Europejskiej na ochronę środowiska.

Cel ten realizowany jest w ramach pięciu dziedzinowych celów środowiskowych (priorytetów):

- 1) ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
- 2) racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi;
- 3) ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem;
- 4) ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów;
- 5) inne działania ochrony środowiska.

Pierwszy z nich zawiera się w określonych we Wspólnej Strategii celach dziedzinowych: adaptacja do zmian klimatu i gospodarka wodna oraz ochrona wód. Drugi – w celu dziedzinowym gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami. Trzeci – w celu dziedzinowym ochrona powietrza, czwarty – w celu dziedzinowym różnorodność biologiczna. Piąty cel zawiera się w określonym we Wspólnej Strategii środowiskowym celu horyzontalnym – edukacja na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Pozostałe cztery cele horyzontalne wskazane we Wspólnej Strategii:

- 1) poprawa stanu środowiska poprzez wsparcie realizacji zobowiązań środowiskowych, w szczególności wynikających z prawa Unii Europejskiej;
- 2) pełne wykorzystanie środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną;
- 3) wdrażanie innowacji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, poprawy efektywności energetycznej i wykorzystania energii z odnawialnych źródeł energii, gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym ocen cyklu życia – ang. LCA), niskoemisyjności gospodarki i społeczeństwa oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy, rozwoju nowych technik i technologii służących między innymi racjonalnej gospodarce zasobami naturalnymi, zapobiegania powstawaniu lub ograniczenie emisji do środowiska;
- 4) zrównoważone, efektywne korzystanie z zasobów, w tym z surowców pierwotnych;

realizowane będą w kontekście sprecyzowanego na najbliższe lata priorytetu głównego:

Wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, które objęte zostały dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej oraz innych źródeł zagranicznych.

Strategia zakłada wsparcie realizacji wskazanych wyżej priorytetów z uwzględnieniem celów szczegółowych w czterech perspektywach, poprzez działania, służące usprawnieniu funkcjonowania Funduszu.

Realizację zadań zakłada się w ramach czterech perspektyw:

- 1) Finanse;
- 2) Beneficjenci;
- 3) Procesy wewnętrzne;
- 4) Innowacje, wyzwania, rozwój.

W ramach perspektywy „Finanse” zakłada się efektywne wydatkowanie środków finansowych, przy uwzględnieniu realizacji wynikających ze Wspólnej Strategii celów horyzontalnych.

Założeniem perspektywy „Beneficjenci” jest efektywna komunikacja i współpraca z beneficjentami – w tym w zakresie komunikowania i konsultowania oferty programowej, a także promocji – zarówno samego Wojewódzkiego Funduszu, jak i całego systemu Funduszy.

Perspektywa „Procesy wewnętrzne” zakłada podejmowanie działań takich jak szkolenia pracowników czy polityka komunikacyjna, ukierunkowanych na sprawną obsługę beneficjentów.

W ramach perspektywy „Innowacje i rozwój” planuje się wdrażanie wysokiej jakości projektów objętych celami środowiskowymi, przy zachowaniu różnorodności obszarów tematycznych realizowanych w zadaniach.

Podejmowane w ramach perspektyw działania winny być odzwierciedleniem rekomendacji wskazanych we Wspólnej Strategii i monitorowanych w ramach jej realizacji. W zakresie realizacji Strategii Funduszu będą one w miarę potrzeb na bieżąco doprecyzowywane.

4. Kierunki wsparcia w latach 2017-2020

4.1. zagadnienia ogólne

Działania realizowane w ramach pięciu dziedzinowych celów środowiskowych (priorytetów) są zgodne z formułą polityki ochrony środowiska rozumianej jako zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przy uwzględnieniu uwarunkowań regionalnych. Jednocześnie są odzwierciedleniem wspólnych dążeń wskazanych we Wspólnej Strategii.

Przy wyborze przedsięwzięć do dofinansowania, Fundusz będzie ponadto analizował ich efektywność ekologiczną i ekonomiczną, uwarunkowania techniczne i jakościowe oraz zasięg oddziaływania.

Finansowanie obszarów priorytetowych winno się opierać w głównej mierze na uzupełnianiu finansowania środków zagranicznych, pochodzących z Unii Europejskiej, jednakże z uwzględnieniem realizacji zadań określonych w ustawie POŚ – nie finansowanych ze środków zewnętrznych. W realizacji celów Fundusz będzie także dążył do zapewnienia komplementarności zachowań systemu Funduszy.

Działania wynikające ze Strategii są podejmowane z uwzględnieniem warunków umożliwiających dostosowanie zasad dofinansowania środkami Funduszu do warunków zgodnych z założeniami określonymi dla środków unijnych w ramach perspektywy 2014-2020, tj. z ukierunkowaniem na finansowanie zwrotne. Jednocześnie w realizacji zadań uwzględniana jest zasada unikania nieuzasadnionej interwencji naruszającej równowagę rynkową. Fundusz kierować się będzie także zasadą, że środki publiczne stanowią mają dźwignię dla mobilizacji środków prywatnych.

We wszystkich obszarach funkcjonowania Fundusz będzie kładł nacisk na szeroko rozumiane prowadzenie działań edukacyjnych, definiowanych z jednej strony jako wsparcie eksperckie i doradztwo specjalistyczne skierowane do potencjalnych beneficjentów, z uwzględnieniem doradztwa energetycznego prowadzonego w oparciu o projekt realizowany w ramach POIiŚ 2014-2020, z drugiej strony rozumianych jako realizacja działań i przedsięwzięć zmierzających do wdrażania wysokiej jakości projektów z zakresu edukacji ekologicznej, z uwzględnieniem zidentyfikowanych potrzeb w tym zakresie.

Sukcesywne dostosowywanie do obowiązującego prawodawstwa i polityki środowiska państwa i województwa może powodować zmiany w zakresie działań w poszczególnych priorytetach.

4.2. Działzinowe cele środowiskowe

4.2.1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

W priorytecie tym głównym kierunkiem działania będzie wsparcie finansowe realizacji celów skierowanych na rzecz zasobooszczędnego województwa świętokrzyskiego. Podstawowym celem będzie realizacja zadań związanych z redukcją zanieczyszczeń, w tym związków biogenych, takich jak azotany i fosforany, które przedostają się do wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku ciągłych niedostatków w zakresie lokalnych systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych oraz z rolnictwa. Potrzeby i planowane działania w zakresie wyposażenia aglomeracji w zbiorcze systemy kanalizacji sanitarnej zostały ujęte w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOSK).

Mając na uwadze powyższe, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, w ramach priorytetu Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi będzie realizował działania zmierzające do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach ujętych w KPOSK, jak również działania zmierzające do uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej poza aglomeracjami na terenie województwa świętokrzyskiego. Uczestniczyć będzie również w realizacji systemów indywidualnych oczyszczalni ścieków na wydzielonych, ujętych w „Programie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dla województwa świętokrzyskiego” obszarach, gdzie budowa komunalnych sieci kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty. Kontynuował będzie również realizację Programu „Dofinansowanie zakupu i montażu przydomowych oczyszczalni ścieków” skierowanego do osób fizycznych, wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych, stowarzyszeń, parafii i związków wyznaniowych.

Przy określeniu kierunków wsparcia wzięta została również pod uwagę konieczność wypełnienia wymogów wynikających z ramowej dyrektywy wodnej 2000/60/WE z dnia

23.10.2000 r. oraz konieczność ochrony obszarów zagrożonych powodzią. Dlatego też Fundusz wspierał będzie działania takie jak:

- budowa, rozbudowa lub przebudowa istniejących zbiorników retencyjnych ujętych w „Programie małej retencji dla województwa świętokrzyskiego”,
- zabezpieczenie przed powodzią oraz suszą,
- opracowanie planów służących gospodarowaniu zasobami wodnymi.

Ważną kwestię stanowią także działania z zakresu racjonalnego, efektywnego korzystania z zasobów wodnych oraz poprawy skuteczności zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych. W związku z powyższym Fundusz zakłada wsparcie realizacji zadań związanych z zaopatrzeniem gospodarstw domowych w wodę o jakości przeznaczonej do celów komunalnych.

Warunkiem dofinansowania jest osiągnięcie właściwych wartości efektywności ekologicznej, a także optymalnych pod względem ekonomicznym i technicznym rozwiązań przy jednoczesnym zachowaniu walorów środowiska.

4.2.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi

Kluczowym celem w gospodarce odpadami komunalnymi będzie wdrożenie dyrektywy parlamentu europejskiego i Rady 2008/98 WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz realizacja celów wyznaczonych w Krajowym planie gospodarki odpadami 2022. Zakres wspieranych przedsięwzięć przez WFOŚiGW w Kielcach ukierunkowany jest na realizację działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ich wykorzystywaniu na cele energetyczne. Cele i działania w zakresie gospodarki odpadami, które są niezbędne dla realizacji zasady zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego w województwie, określone zostały w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego”. Są to m.in.:

- ograniczenie masy odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowisko,
- rozwijanie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych: odpadów opakowaniowych, ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych, niebezpiecznych,
- rozwijanie selektywnego zbierania oraz odzysku lub unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych,
- sukcesywne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest,
- dostosowywanie funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych do przepisów prawa bądź ich zamykanie i rekultywacja,
- budowa, rozbudowa lub przebudowa istniejących instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- tworzenie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Mając powyższe na uwadze Wojewódzki Fundusz w latach 2017-2020 szczególną uwagę zwracać będzie na realizację zadań ujętych w „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” i planie inwestycyjnym dla województwa świętokrzyskiego w zakresie odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych i pozostałych odpadów. Celem Funduszu będzie wspieranie kompleksowej realizacji tych zadań, co przyczyni się do ograniczenia masy składowanych odpadów komunalnych, ograniczenie masy odpadów ulegających biodegradacji, kierowanych na składowisko odpadów, rozwinięcia systemów selektywnej zbiórki wybranych frakcji odpadów.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, w ramach priorytetu Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, kontynuował będzie wspieranie działań polegających na usuwaniu i unieszkodliwianiu wyrobów zawierających

azbest realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w oparciu o gminne programy usuwania wyrobów zawierających azbest, usuwaniu i unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych w postaci materiałów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych oraz obiektów gospodarczych o minimalnej wielkości wymieniającego pokrycia 500 m².

W ramach tego obszaru wspierane będą również:

- dostosowywanie funkcjonujących składowisk odpadów komunalnych do przepisów prawa bądź ich zamykanie i rekultywacja,
- koszty gospodarowania odpadami pochodzącymi z wypadków w przypadku braku możliwości ustalenia sprawcy albo bezskuteczności egzekucji wobec sprawcy,
- działania mające na celu zabezpieczenie przed skażeniem substancjami niebezpiecznymi (oleje, benzyny, smary), które mogą zostać wprowadzone do środowiska w sposób niekontrolowany, w wyniku zdarzeń losowych typu wypadki, pożary, katastrofy i umożliwiają sprawne wykonanie akcji ratowniczej: neutralizację wycieków substancji niebezpiecznych, w tym substancji ropopochodnych, wydobywanie ludzi z rozbitych aut i usunięcia aut z drogi.

W ramach omawianego priorytetu w zakresie ochrony powierzchni ziemi Fundusz może wesprzeć finansowo prowadzenie obserwacji terenów, na których występują ruchy masowe ziemi oraz terenów zagrożonych tymi ruchami.

4.2.3. Ochrona atmosfery oraz ochrona przed hałasem

W ramach tego obszaru w latach 2017-2020 wspierane będą zadania związane z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza emitowanych przez sektor energetyczny, cementowo-wapienniczy, transport. Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest tzw. niska emisja pochodząca z lokalnych kotłowni węglowych oraz domowych pieców grzewczych. W celu ograniczenia tej emisji dofinansowywane będzie opracowanie programów ograniczania niskiej emisji i planów gospodarki niskoemisyjnej oraz realizacja zadań w nich ujętych. Ponadto istotne będzie zwiększenie efektywności energetycznej, poprzez dalsze wspieranie termomodernizacji, rozwój kogeneracji i energetyki odnawialnej (w tym głównie słonecznej, wiatrowej, wodnej, biogazowej oraz instalacji na biomase) oraz realizację opracowanego przez Fundusz Programu dla osób fizycznych „Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez modernizację indywidualnych kotłowni, zakup i montaż odnawialnych źródeł energii, termomodernizację budynków”, którego celem jest dofinansowanie zadań polegających na:

- wymianie pieców/kotłów na nowoczesne o wyższej sprawności,
- podłączeniu do sieci ciepłowniczej lub gazowej z likwidacją dotychczasowego źródła ciepła na paliwo stałe,
- termomodernizacji budynków mieszkalnych jednorodzinnych,
- zakupie i montażu kolektorów słonecznych, instalacji fotowoltaicznych, pomp ciepła, instalacji wykorzystujących energię wiatru,

a docelowo ograniczenie niskiej emisji z budynków mieszkalnych jednorodzinnych z terenu województwa świętokrzyskiego.

Głównym celem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w ramach priorytetu 3 będzie pomoc w realizacji zadań związanych z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń do powietrza, w celu spełnienia wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza oraz standardów emisyjnych z instalacji, wymaganych przepisami prawa, poprzez:

- wspieranie działań obejmujących zwiększenie stopnia wykorzystania energii pierwotnej w sektorze energetycznym, zwiększenie ilości energii wytwarzanej ze źródeł odnawialnych, w tym biomasy,
- zmniejszenie strat powstających przy dystrybucji ciepła,
- działania energooszczędne prowadzone w mieszkalnictwie i budownictwie poprzez podłączanie obiektów do scentralizowanego źródła ciepła,
- obniżenie energochłonności sektora publicznego poprzez termomodernizację obiektów użyteczności publicznej,
- działania mające na celu redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza z tzw. „niskiej emisji”, poprzez przebudowę kotłowni opalanych węglem na opalane gazem ziemnym, olejem opałowym oraz biomasą,
- wdrażanie programów ochrony powietrza w strefach, dla których zachodzi taka konieczność, wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W ramach ochrony przed hałasem Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach dofinansowuje opracowanie programów ochrony przed hałasem oraz realizację tych programów.

W dziedzinie ochrona atmosfery i ochrona przed hałasem, zaplanowano również wsparcie realizacji zadań ujętych przez gminy województwa świętokrzyskiego w planach gospodarki niskoemisyjnej, realizacja których wpłynie na ograniczenie niskiej emisji, zanieczyszczenia powietrza związkami azotu, węgla, metali ciężkich, pyłami PM10 i PM 2,5.

4.2.4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów

W ramach tego obszaru wspierane będą:

- 1) przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody, odnoszące się do wszystkich form ochrony przyrody, obejmujące działania na terenach objętych ochroną lub w stosunku do obiektów podlegających ochronie, w tym rośliny, zwierzęta i grzybów objęte ochroną gatunkową, zgodnie z ustawą z dnia 16.04.2014 r. o ochronie przyrody, w tym m.in.
 - sporządzanie planów ochrony i planów zadań ochronnych,
 - sporządzanie inwentaryzacji obszarów cennych przyrodniczo,
 - oznakowanie form ochrony przyrody,
 - budowa lub remont infrastruktury służącej zabezpieczeniu obszarów chronionych przed nadmierną niekontrolowaną antropopresją;
- 2) przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody, mające na celu zachowanie / zwiększanie różnorodności biologicznej poprzez poprawę warunków bytowania i rozwoju populacji oraz dbałość o tereny zieleni, w tym m.in. :
 - wzmocnienie / zwiększenie liczebności populacji pszczół,
 - zwiększenie liczebności populacji ptaków i owadów poprzez dbałość o miejsca gniazdowe: budowę/remont, odbudowę gniazd, budek i skrzynek dla ptaków oraz zakup/wykonanie hoteli dla owadów.
 - zasilenie / zwiększenie liczebności populacji zagrożonych i zanikających rodzimych gatunków zwierzyny drobnej,
 - usuwanie / unieszkodliwianie obcych gatunków inwazyjnych - barszczy kaukaskich, w tym barszczu Sosnowskiego,
 - kształtowanie/zwiększanie zasobów przyrodniczych poprzez urządzenie, utrzymanie, zachowywanie i odnawianie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków,
 - zwiększanie cennych zasobów przyrodniczych poprzez sadzenie drzew i krzewów miododajnych;

- 3) przedsięwzięcia mające na celu:
- przeciwdziałanie fragmentacji ekosystemów poprzez ochronę, odtwarzanie i kształtowanie korytarzy ekologicznych dla zapewnienia ciągłości siedlisk i swobodnego przemieszczania gatunków;
 - wzrost złożoności struktury krajobrazu, zapobieganie uproszczeniu krajobrazu i troskę o obecność środowisk ostojowych dla zwierząt i roślin, poprzez m. in.:
 - udroźnienie i renaturyzację rzek i innych cieków, odtworzenie zadrzewień i zakrzewień nadrzecznych,
 - odtwarzanie/odnowienie oczek wodnych i małych zbiorników wodnych, rowów wraz z zadrzewieniami i zakrzewieniami przylegającymi do nich, a także torfowisk, mokradeł,
 - ochronę starych drzew i alei przydrożnych;

Wsparcie Funduszu dla realizacji ww. przedsięwzięć ma na celu:

- zachowywanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej,
- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów wraz z ich siedliskami,
- ochrona krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- zachowanie, utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,

4.2.5. Inne działania ochrony środowiska

W ramach tego priorytetu wspierane będą działania w dwóch obszarach:

- 1) edukacji ekologicznej,
- 2) przedsięwzięć międzydziedzinowych i innych.

Edukacja ekologiczna stopniowo nabiera charakteru horyzontalnego. Ten charakter będzie wzmacniany i budowany w przyszłości. Podejmowana tematyka edukacji ekologicznej dla zrównoważonego rozwoju będzie w coraz szerszym zakresie obejmowała różne obszary i aspekty ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, które dotyczą wszystkich dziedzin dofinansowania w Funduszu.

Kierunek praktycznej edukacji ekologicznej dla zrównoważonego rozwoju, związany z wykorzystaniem potencjału obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000 położonych w województwie świętokrzyskim, realizowanej w lokalnym środowisku i przy zaangażowaniu społeczności lokalnej, różnych grup wiekowych i społecznych, a nawet zawodowych, przy wykorzystaniu różnych form, metod i narzędzi, zainicjowany w konkursie, o którym mowa w rozdziale 2.4.2, „Z NATURĄ w sercu - Świętokrzyskie Źródła Wrażliwości”, będzie wspierany przez Fundusz w następnych latach.

Realizowane będą także inne przedsięwzięcia mające na celu podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej, kształtowanie postaw ekologicznych społeczeństwa oraz aktywizację społeczną na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

W ramach drugiego obszaru priorytetu Inne działania ochrony środowiska, planuje się wsparcie:

- 1) realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska,
- 2) działań z zakresu rolnictwa ekologicznego, bezpośrednio oddziałujących na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących

- metodami ekologicznymi, położonych na obszarach podlegających ochronie na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- 3) opracowanie, budowę i wdrożenie systemu informacji przestrzennej jako zintegrowanej platformy do gromadzenia informacji o środowisku, prowadzenia rejestru form ochrony przyrody i udostępnienia informacji o środowisku,
 - 4) specjalistyczne wyposażenie pojazdów służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
 - 5) przedsięwzięcia proekologiczne służące ograniczeniu emisji zanieczyszczeń, zużycia wody, redukcji wytwarzanych odpadów, zmniejszenia zapotrzebowania na energię elektryczną, ciepłą w procesie produkcyjnym.

Fundusz, podobnie jak w latach poprzednich, przewiduje również wsparcie finansowe w przypadku wystąpienia poważnych awarii, klęsk żywiołowych w obiektach infrastruktury ochrony środowiska, intensywnego działania zjawisk naturalnych, stanowiących zagrożenie dla środowiska, zanieczyszczenia środowiska, w przypadku gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego.

4.3. Okres programowania 2014-2020

W okresie objętym Strategią Fundusz skupiał się będzie na realizacji Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020, w której wojewódzkie fundusze są wskazane, jako instytucje zaangażowane w realizację określonych w niej działań.

W okresie 2013-2016 Fundusz zadeklarował gotowość wdrażania projektów w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020. Decyzją Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju wyłączono wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej z systemu instytucjonalnego PO IiŚ 2014-2020, co w konsekwencji skutkować będzie wdrażaniem projektów z terenu województwa świętokrzyskiego wyłącznie przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Fundusz realizował będzie jedynie działania przygotowawcze do absorpcji środków pomocowych z perspektywy finansowej 2014-2020. Działania te prowadzone będą na podstawie zawartego dnia 28 października 2015 r. w Poznaniu, Porozumienia w sprawie powierzenia zadań związanych z realizacją Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020 w zakresie osi priorytetowej II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu” pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach.

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 w 2014 r. Fundusz zadeklarował również do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udział w tworzonym przez Ministerstwo Gospodarki w ramach w PO IiŚ 2014-2020 projekcie „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego i mieszkaniowego oraz przedsiębiorców w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” (priorytety inwestycyjne 4.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach i 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych, i w sektorze mieszkaniowym). W dniu 28 kwietnia 2016 r. zawarta została w Warszawie umowa o partnerstwie na rzecz realizacji Projektu pn. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE” w ramach poddziałania 1.3.3 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Zgodnie z postanowieniami umowy Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie pełni rolę

Beneficjenta systemowego tego projektu, zaś wojewódzkie fundusze – partnerów wojewódzkich, zatrudniając doradców energetycznych, których zadaniem jest między innymi doradztwo samorządom terytorialnym w zakresie inwestycji w obszarze efektywności energetycznej i OZE. W Wojewódzkim Funduszu w Kielcach w ramach umowy o partnerstwie zatrudnionych jest 3 doradców energetycznych, którzy uczestniczyć będą m.in. we wsparciu projektów przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno-energetycznego UE 20/20/20. Służyć temu będzie zarówno wsparcie doradcze dla gmin w przygotowaniu i wdrażaniu planów gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie przedsiębiorców w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i OZE, usługi doradcze w zakresie aplikowania o środki UE oraz prowadzenie działań dla zwiększania świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, kierowane do ogółu społeczeństwa, w tym do podmiotów publicznych, przedsiębiorców, osób fizycznych. Przyszłe działania na rzecz wzrostu efektywności wykorzystania energii będą także w dużym stopniu koncentrować się na gospodarstwach domowych, umożliwiając dofinansowanie modernizacji indywidualnych źródeł ciepła, termomodernizację budynków i instalację OZE.

5. Struktura i instrumenty finansowe w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach

5.1. Analiza SWOT Funduszu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach jest samodzielną instytucją finansową posiadającą osobowość prawną, z doświadczeniem w finansowym wspomaganiu przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska, posiadającą wysoko wykwalifikowaną kadrę we wszystkich dziedzinach ochrony środowiska. Stanowi istotny instrument przy dofinansowywaniu projektów środowiskowych, realizowanych zarówno ze środków krajowych, jak i w ramach programów wykorzystujących środki pochodzące z Unii Europejskiej.

Poniższa analiza SWOT została przygotowana przy uwzględnieniu określonych w Strategii priorytetów oraz standardów obsługi beneficjentów i wewnętrznych potrzeb i możliwości Funduszu. Do mocnych stron zaliczono elementy stanowiące wewnętrzne potencjały rozwojowe, a do słabych - wartości niepożądane dla Wojewódzkiego Funduszu. Szanse i zagrożenia to grupy już zidentyfikowanych lub możliwych do zaistnienia zjawisk i procesów.

MOCNE STRONY (czynniki wewnętrzne)	SŁABE STRONY (czynniki wewnętrzne)
Kierowanie się interesem publicznym i środowiskowym przy dofinansowywaniu przedsięwzięć	Mała możliwość reagowania na wystąpienie nagłych potrzeb dofinansowania zadań niezaplanowanych
Gwarancja stabilnego źródła współfinansowania przedsięwzięć; możliwość realnego /stabilnego oszacowania kosztów finansowych na cały okres inwestycji	Niska skuteczność reagowania na brak zainteresowania realizacją przedsięwzięć prośrodowiskowych, wynikający ze słabnącej kondycji finansowej potencjalnych beneficjentów
Wysoko wykwalifikowana kadra, kompetentna w zakresie aktualnie realizowanych zadań	

Mobilizowanie na rzecz środowiska środków z innych źródeł przez współfinansowanie zadań	
Docieranie z ofertą do nowych beneficjentów	
Skuteczna kontrola wydatkowanych środków w szczególności w kontekście efektywności ekologicznej	
Zobiektywizowany, bezstronny proces przyznawania dofinansowania oparty na formalnej procedurze	
Znajomość problematyki regionalnej i szybka reakcja na zmiany potrzeb środowiskowych w regionie	
Doświadczenie instytucjonalne w zarządzaniu środkami europejskimi	
Wypracowany system samofinansowania	
SZANSE (czynniki zewnętrzne)	ZAGROŻENIA (czynniki zewnętrzne)
Systematyczny wzrost świadomości ekologicznej	Projektowane zmiany przepisów, mające na celu uszczuplenie wpływów Funduszu
Nowe wyzwania w kontekście wdrażania perspektywy finansowej 2014-2020, w której wojewódzkie fundusze ochrony środowiska są wskazane jako instytucje zaangażowane w realizację działań określonych w Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020	Wpływ kryzysu na ograniczenie dochodów i zmniejszenie zdolności inwestycyjnej
Możliwość kształcenia i rozwoju przyszłych kadr – specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska	Wysoki stopień zadłużenia jst
Rosnące oczekiwania i potrzeby ze strony beneficjentów	Centralizacja systemu finansowania ochrony środowiska
Poszukiwanie nowych rozwiązań w zakresie możliwego montażu finansowego	Możliwa niestabilność zarówno prawa krajowego, jak i regulacji dotyczących finansowania ze środków zagranicznych
Współpraca wojewódzkich funduszy i Narodowego Funduszu w kontekście ujednoczenia systemu ewidencjonowania efektów ekologicznych	Konkurencyjne oferty sektora bankowego w zakresie udzielania wparcia zwrotnego na korzystnych warunkach finansowych
Możliwość wsparcia finansowego w obszarach dotąd nie obejmowanych dofinansowaniem	
Doradztwo energetyczne	
Tworzenie warunków do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej	
Dążenie do zapewnienia komplementarności działań prowadzonych przez system Funduszy i w związku z tym unikanie dublowania oferty	

5.2. Instrumenty finansowe w latach 2017-2020

Finansowanie zadań przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach odbywać się będzie przy zastosowaniu form, kierunków i zasad dostosowanych do potrzeb beneficjentów, przy uwzględnieniu celów środowiskowych realizowanych przedsięwzięć. Priorytetowo traktowane będą działania w celu pełnej absorpcji środków zagranicznych przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym również poprzez finansowanie tzw. wkładu krajowego w ramach PO LiŚ, RPO i PROW w latach 2017-2020 poprzez pełne wykorzystanie dostępnych środków pieniężnych będących w gestii Funduszu.

Oferta pomocy finansowej na wspieranie realizacji priorytetowych przedsięwzięć proekologicznych skierowana przez Fundusz do potencjalnych beneficjentów obejmować będzie:

- 1) pożyczki oprocentowane na warunkach preferencyjnych w stosunku do kredytów bankowych:
 - częściowo umarżalne,
 - nie podlegające umorzeniu – w przypadku pożyczek w ramach współfinansowania przedsięwzięć realizowanych przy udziale środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, a także w przypadku pożyczek przeznaczonych na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej;
- 2) dotacje, w tym:
 - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych przez banki jednostkom samorządu terytorialnego oraz komunalnym spółkom handlowym,
 - dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych;
- 3) pomoc bezzwrotną udzielaną państwowym jednostkom budżetowym w formie przekazania środków finansowych za pośrednictwem rezerwy celowej budżetu państwa.

Forma pomocy uzależniona będzie od rodzaju beneficjenta (jego statusu prawnego), a także rodzaju realizowanego zadania i jego efektu środowiskowego na danym obszarze.

W 2016 roku zapoczątkowany został kierunek wystosowania oferty do beneficjentów w ramach dedykowanych programów. Kierunek ten będzie kontynuowany. Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej ze środków Wojewódzkiego Funduszu może też następować w ramach środków udostępnianych bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów bankowych lub pożyczek na wskazane przez Wojewódzki Fundusz programy i przedsięwzięcia, a także dopłat do oprocentowania kredytów lub częściowych spłat kapitału udzielonych na ten cel kredytów bankowych - na warunkach określonych w umowie z bankiem / bankami.

Przewiduje się również możliwość zawierania z instytucjami finansowymi i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, jako pośrednio zaangażowanych we wsparcie realizacji przedsięwzięć, umów lub porozumień o współpracy w zakresie dofinansowania zadań służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej i dofinansowanie zadań na warunkach określonych w tych umowach lub porozumieniach.

6. Polityka komunikacyjna Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w latach 2017-2020

Jako priorytet polityki komunikacyjnej Fundusz zakłada doskonalenie, rozszerzenie relacji dwukierunkowych z beneficjentami i ich intensywniejsze wsparcie merytoryczne w celu wskazywania możliwości finansowania projektów, wspierania realizacji projektów, a także pokazywanie ich efektów. W ramach polityki komunikacyjnej Fundusz dążył będzie, przy sprzyjających warunkach, do prowadzenia polityki komunikacyjnej z ukierunkowaniem na utworzenie tzw. centrum kompetencji, które ma stanowić formę wsparcia beneficjentów w uzyskiwaniu dofinansowania i realizacji przedsięwzięć środowiskowych poprzez przepływ uporządkowanej, wiarygodnej informacji. W ramach powyższego rozwijany będzie dialog, wymiana informacji, wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk między różnymi partnerami, prowadzone będą konsultacje, szkolenia, działalność analityczna i doradcza.

W celu realizacji powyższego założenia planowane jest podejmowanie działań, charakteryzujących się merytorycznie wartościowym, rzetelnym przekazem dostosowanym do odbiorców:

- 1) informacyjno - promocyjnych oraz koordynacyjnych w budowaniu kompetencji związanych z przygotowaniem rynku na odbiór oferty finansowania wypracowanej przez Fundusz,
- 2) informacyjno - edukacyjnych w zakresie nowych kierunków, potrzeb, działań i rozwiązań w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Celem tych działań będzie m.in.:

- 1) zwiększenie świadomości w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii,
- 2) aktywizacja społeczna, silniejsze motywowanie społeczeństwa do podejmowania działań na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju, w tym zrównoważonej konsumpcji; budowanie społeczeństwa obywatelskiego w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Realizacja wymienionych wyżej zadań wzmocni funkcję całego systemu Funduszy, pozwoli na promowanie jego wspólnej misji oraz systemu Funduszy jako dobrej praktyki w finansowaniu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przy zachowaniu zapisów ustawowych.

Celem określenia głównych kierunków polityki komunikacyjnej opracowany został dokument Strategia komunikacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, która określa kierunki komunikacji jak również poszczególne działania informacyjno – promocyjne ze wskazaniem grup beneficjentów, do których są one kierowane. Dodatkowo rokrocznie opracowywane są Plany działań w zakresie komunikacji i promocji WFOŚiGW w Kielcach.

W następnych latach, zgodnie z założeniami Strategii doskonalone będą dotychczasowe formy kontaktu z potencjalnymi beneficjentami, zapewniające dostęp do informacji poprzez elektroniczne środki przekazu (Internet), regionalne środki masowego przekazu, spotkania bezpośrednio. Na bieżąco analizowane będą również potrzeby podejmowania nowych środków komunikacji, z uwzględnieniem grup docelowych, do których Fundusz będzie próbował dotrzeć ze swoją ofertą finansowania.

Celem prowadzonej polityki komunikacyjnej jest:

- 1) zwiększenie zainteresowania realizacją projektów środowiskowych przy wykorzystaniu instrumentów finansowych oferowanych m.in. przez Fundusz,

- 2) skuteczne wdrożenia systemu wsparcia w zakresie efektywności energetycznej i OZE ze środków finansowych UE w ramach perspektywy finansowej 2014 - 2020,
- 3) zwiększenie efektywności wydatkowanych środków w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- 4) optymalne dostosowanie kierunków działania, zasad, form i środków do specyfiki beneficjenta, a także potrzeb społecznych i środowiskowych,
- 5) zapewnienie komplementarności i synergii działań w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej,
- 6) usprawnienie procesu obsługi beneficjentów.

Wskazane działania winny ukształtować wizerunek Funduszu jako instytucji skutecznie wspierającej działania na rzecz ochrony środowiska w celu polepszenia jakości życia społeczeństwa.

Ponadto – zgodnie z rekomendacjami wynikającymi ze Wspólnej Strategii – prowadzone będą działania mające na celu wypracowanie systemowo spójnej strategii edukacyjnej w oparciu o sugestie i plany Ministerstwa Środowiska.

7. Finansowanie działań Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach w latach 2017-2020

Polityka finansowa WFOŚiGW w Kielcach ukierunkowana została na realizację zadań wynikających z obowiązujących aktów prawnych oraz przynależności Polski do Unii Europejskiej. Zatem Fundusz nie będzie dążył do minimalizacji wolnych środków na koniec roku w przypadku, gdy z planów wynikać będzie, że przejściowo wolne środki mogą i powinny być zaabsorbowane w latach następnych.

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej jednym z najważniejszych priorytetów w skali kraju i w skali regionu stało się wygospodarowanie środków finansowych niezbędnych do zapewnienia krajowego wkładu finansowego umożliwiającego jak najpełniejsze wykorzystanie środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Zatem środowiskowe projekty inwestycyjne i działania realizowane z udziałem środków UE (w tym działania wynikające ze Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020, w realizację których przewidziano zaangażowanie wojewódzkich funduszy), będą dofinansowane w pierwszej kolejności.

Granice możliwości finansowania nowych przedsięwzięć służących ochronie środowiska wyznacza stan majątku Funduszu. W celu zapewnienia należytej płynności finansowej i zapewnienia niezbędnych środków w latach objętych strategią, jak i w latach następnych, konieczne jest utrzymanie realnej wartości majątku Funduszu, co najmniej na obecnym poziomie.

Mając na względzie działania wynikające ze Strategii podejmowane z uwzględnieniem warunków umożliwiających dostosowanie zasad dofinansowania środkami Funduszu do warunków zgodnych z założeniami określonymi dla środków unijnych w ramach perspektywy 2014-2020, stosunek dofinansowania zwrotnego do bezzwrotnego określa się na 80 % : 20 % (+/- 5 %).

8. Współpraca z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i innymi wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej

Wśród celów i kierunków działalności Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach istotną kwestią jest podejmowanie współpracy z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz innymi wojewódzkimi funduszami.

Wojewódzkie fundusze współdziałają w zakresie realizacji ustawowych celów, a dla efektywnej ich realizacji Prezesi Zarządów utworzyli Konwent, jako forum artykułowania opinii, wymiany poglądów i doświadczeń oraz prezentowania na zewnątrz spójnych stanowisk i propozycji zmierzających do ciągłego doskonalenia sprawności, poprawności i skuteczności działania.

Wspólna Strategia do realizacji celów środowiskowych, zacieśnienia i ukierunkowania współdziałania Funduszy, określiła priorytety współpracy, które przytoczono w rozdziale 2.2.

Ponadto, mając na uwadze analizę dotychczasowej, ukierunkowanej na osiągnięcie wspólnych celów, działalności Funduszy, we Wspólnej Strategii nakreślone zostały rekomendacje usprawniające realizację celów w poszczególnych perspektywach:

- 1) w perspektywie „Finanse” system Funduszy powinien dążyć do:
 - pełnej absorpcji środków europejskich przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę wodną, w tym również poprzez finansowanie tzw. wkładu krajowego w ramach PO IiŚ, RPO i PROW 2014-2020,
 - upraszczania i uelastyczniania krajowych procedur dotyczących wdrażania środków europejskich, a także podnoszenia kompetencji i kwalifikacji pracowników Funduszy,
 - zwiększenia wykorzystania dostępnych środków pieniężnych pozostających w gestii Funduszy,
 - podniesienia efektywności kosztowej wspieranych przedsięwzięć oraz efektywności wydatkowania środków Funduszy,
 - wypracowania mechanizmu identyfikacji, preselekcji i wzajemnego informowania przez Fundusze o przedsięwzięciach możliwych do wspólnego finansowania,
 - współdziałania na satysfakcjonujących i adekwatnych dla poniesionych nakładów warunkach;
- 2) w perspektywie „Beneficjenci” Fundusze powinny kontynuować działania wpływające na poprawę komunikacji z beneficjentami w zakresie komunikowania i konsultowania oferty programowej, a także systemu Funduszy;
- 3) w perspektywie „Procesy wewnętrzne” Fundusze powinny:
 - kontynuować prowadzenie szkoleń podnoszących kompetencje pracowników,
 - monitorować realizację porozumień o powierzeniu zadań w ramach PO IiŚ 2014-2020,
 - zwiększyć wykorzystanie Cyfrowej Platformy Współpracy i Wymiany Informacji w celu poprawy komunikacji pomiędzy Funduszami;
- 4) w perspektywie „Innowacje, wyzwania i rozwój” Fundusze powinny:
 - kontynuować realizację projektu doradztwa energetycznego, w ramach którego doradcy aktywnie włączaliby się również w promowanie i stymulowanie popytu na ofertę Funduszy, a także identyfikację projektów oraz potencjalnych beneficjentów Funduszy;
 - stworzyć warunki do wdrażania finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w szczególności poprzez zapewnienie wsparcia działaniom służącym temu wdrażaniu

oraz jego promocję, a także poprzez współpracę z podmiotami krajowymi i zagranicznymi;

- wypracować rozwiązanie dla skutecznej prezentacji efektów środowiskowych działalności Funduszy;
- wspierać rozwój innowacji w obszarze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (tzw. eko innowacje), uwzględniając priorytety gospodarki niskoemisyjnej oraz gospodarki o obiegu zamkniętym.

Bardzo ważne w okresie objętym Strategią będzie wspólne zaangażowanie w realizację działań w obszarach priorytetowych przewidzianych do wsparcia ze środków funduszy unijnych w okresie programowania 2014-2020.

Istotnym elementem jest utrzymywanie ciągłej współpracy na mocy podpisanych umów i pomoc finansowa NFOŚiGW przy realizacji przedsięwzięć. Wojewódzki Fundusz jest otwarty na przystępowanie do ogłaszanych przez Narodowy Fundusz programów i wspólne podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska.

Dla Funduszu w Kielcach ważnymi przedsięwzięciami środowiskowymi współpracy ponadregionalnej będą również poprawa efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii, a także ograniczenie niskiej emisji.

Niezmiennie ważnym elementem jest stała współpraca pomiędzy funduszami w zakresie szerokiej wymiany doświadczeń zawodowych, realizowana np. w formie zapoczątkowanych już cyklicznych spotkań ukierunkowanych na wykonywanie określonego rodzaju zadań (np. radców prawnych, służb finansowo-księgowych).

9. Aktualizacja i monitorowania Strategii działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020

Strategia działania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na lata 2017-2020, jako dokument otwarty, zakłada jej coroczną analizę pod kątem dostosowania do obowiązującego prawodawstwa i stanowionej przez samorząd województwa polityki ochrony środowiska, a w razie potrzeby dokonywanie aktualizacji jej zapisów.

W Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach na bieżąco prowadzony będzie także monitoring procesu realizacji wyznaczonych zadań. Powyższe będzie realizowane w oparciu o roczne plany wdrażania.